

Comunicat de presa

Instrumente pentru accesul la justiție al ONG-urilor

10 decembrie 2014

Proiectul, pe scurt, își propune să sprijine participarea publică și accesul la justiție în domeniile dezvoltării urbane, construcțiilor, mediu și protejarea patrimoniului. Dezvoltarea capacității juridice a ONG-urilor și a instrumentelor juridice la îndemâna acestora va ajuta ONG-urile să acționeze pro activ pentru respectarea legii și a statului de drept în România. Proiectul este finanțat prin granturile SEE, 2009-2014 cu suma de 60.464 euro, în cadrul Programului Fondului ONG în România.

Cine suntem?

Acest proiect este un proiect non-guvernamental la scară națională, inițiat și derulat de către ONG-uri, ce dorește să răspundă problemelor de dezvoltare urbană, construcții, protejarea patrimoniului și protecția mediului cauzate de lipsa de transparență a autorităților, de eventualele decizii ilegale ale acestora, de ineficiența instituțiilor de control, de ambiguitatea cadrului legislativ.

Proiectul este inițiat de către Asociația Salvați Bucureștiul și se desfășoară în 3 centre: București, Cluj-Napoca și Iași.

Asociația Salvați Bucureștiul este unul dintre cele mai active ONG-uri în domeniul urbanismului, mediului și patrimoniului construit din România. Principala activitate a acestei asociații este lupta pentru asigurarea legalității și transparenței dezvoltărilor urbane, pentru protecția mediului și pentru protejarea patrimoniului construit. Acest lucru este realizat activ, prin contestarea proiectelor sau inițiativelor discutabile în instanță. Este una dintre puținele asociații care au un corp juridic bine definit, cu specialiști în litigii în aceste domenii. Drept dovadă dintre cele 150 de procese deschise de Asociație, 32 sunt câștigate definitiv, peste 60 sunt în diverse stadii de judecare (Tribunal, Curte de Apel, ICCJ). Dintre cele mai celebre procese câștigate de ASB menționăm: anularea construirii unui Aqua Parc în Parcul Tineretului din București, intervenție ce ar fi privatizat și distrus unul dintre cele mai importante parcuri din București / contestarea deciziei de neîncepere a urmăririi penale pentru demolarea Halei Matache și a monumentului istoric din str. Lipsani 32- 34 ce a avut ca efect începerea urmăririi penale în aceste spețe / Suspendarea utilității publice și a documentației urbanistice pentru Diametrala Berzei – Buzești.

Proiectul va fi gestionat la Cluj-Napoca de către asociația Plusminus. Asociația are ca scop crearea la nivel național a unei rețele de inițiative în domeniul arhitecturii și urbanismului și crearea unor platforme locale de informare, expunere și dezbateri pe tema dezvoltării urbane în România. Proiectele Plusminus se desfășoară în Cluj-Napoca, București, Galați și Petrla (Valea Jiului). Sub sloganul *Informează-te! Exprimă-te!*, PlusMinus Cluj a devenit de la prima ediție o platformă de dezbateri și negocieri a dezvoltării urbane, urmărind stabilirea unui hub arhitectural pentru învățare și înțelegere reciprocă între profesioniști, administrație și publicul larg. În 2009, timp de trei săptămâni, s-a constituit un centru pilot de arhitectură, pe Eroilor, unde au fost realizate 14 evenimente în care au fost implicați peste 400 de participanți printre care reprezentanți ai administrației locale, direcției de cultură regionale, mass media, arhitecți, artiști, sociologi. Centrul pilot a oferit curioșilor/ celor interesați o documentare asupra orașului și viziunilor/ revoluționarilor un forum pentru exprimarea opiniilor. În 2010 evenimentele au fost orientate în primă fază către latura educațională, fiind organizate două ateliere pe tema locuirii în oraș și coordonate de invitați străini, rezultatele și concluziile lor fiind expuse la final într-o serie de expoziții, prelegeri, discuții. În 2012, Plusminus a demarat un proiect pe care poate vi-l amintiți: *Macheta dorințelor și opțiunilor, ce și-a propus* realizarea unui instrument de dezbateri. Expunerea temporară în spațiul public a primelor module, în Piața Muzeului, a demonstrat calitatea machetei de a declanșa exprimarea opiniilor. A urmat apoi expoziția din 2013 a machetei finalizate în clădirea din Piața Muzeului, nr.2 și lansarea siteului madeincluj.ro.

De ce este nevoie de un astfel de proiect? De ce are nevoie Clujul de un astfel de proiect?

Pentru că în Cluj-Napoca a fost demolată o casă de patrimoniu pe strada Avram Iancu fără să răspundă nimeni penal. Pentru că la Cluj-Napoca se ridică sediul ISJ Cluj în spatele Bisericii Reformate cu două turnuri ignorând unul dintre cele mai complete și bine documentate avize negative date vreodată de Comisia Zonală a Monumentelor Istorice. Pentru că la Cluj-Napoca se poate construi un bloc între case pe baza ideii vagi, ambigue, de centru de cartier. Iar situațiile de acest fel pot continua și nimeni nu acționează împotriva lor din varii motive. Iar dacă la București sunt în jur de 150 de procese pe rol pentru situații similare, la Cluj sunt mai puțin de 10.

Există mai multe organisme administrative și profesionale care au tras în ultimii ani un semnal de alarmă cu privire la modul de gestionare a patrimoniului și a resurselor de mediu existente, dar și cu privire la viziunea de dezvoltare a urbanismului orașelor din România. Comisia Zonală a Monumentelor Istorice, Ordinul Arhitecților, Uniunea Arhitecților și nu numai.

Este nevoie de un astfel de proiect deoarece:

1. Există o anumită lipsa a transparenței autoritatilor publice în urbanism, construcții, protejarea patrimoniului și protecția mediului. Aceasta lipsă de transparență duce și la o lipsă de participare publică a cetățenilor și ONG-urilor în dezvoltarea propriilor orașe. În mai 2014, ministerul dezvoltării regionale a eliminat practic, de exemplu, necesitatea consultărilor publice pentru planurile de urbanism. Mai bine zis primăriile care nu organizează astfel de consultări sunt exonerate de orice răspundere. La Cluj acest lucru nu s-a întâmplat. În schimb, consultările publice ale proiectelor sunt o procedură greu de urmat de către un ONG sau o persoană neinstruită în astfel de probleme.

În domeniul dezvoltării urbane, raportul « Raport de monitorizare a administrației publice locale în procesul dezvoltării urbane » realizat de ActiveWatch în 2010 atestă că autoritățile decidente în dezvoltarea urbană nu sunt transparente și nu stimulează participarea publică a cetățenilor.

În domeniul protejării patrimoniului, nici Ministerul Culturii nici niciuna din Direcțiile Județene pentru Cultură nu fac publică lista avizelor emise, cu atât mai puțin lista investițiilor în curs de avizare.

În consecință, gradul de participare al populației la emiterea deciziilor este extrem de scăzut. Neavând acces la fazele de adoptare a unei decizii cu impact asupra mediului, de cele mai multe ori se întâmplă ca publicul interesat să ceară autorităților o consultare după ce șantierul investiției deja a început, deci după ce actul final reprezentat de autorizația de construire/desființare deja a fost emis.

2. Autoritățile locale încalcă legea în activitatea de urbanism, construcții, protejarea patrimoniului și protecția mediului

Doar pentru București, Conform adreselor 31/02.10.2008 și 22807/18.07.2013 ale Inspectoratului de Stat în Construcții București – Ilfov către Asociația Salvati Bucureștiul:

- din 272 documentații de urbanism verificate în anii 2007-2008, 163 erau ilegale
- din 81 de documentații de urbanism verificate în anii 2011-2012, 30 erau ilegale
- din 185 de autorizații de construire verificate în anii 2011-2012, 38 erau ilegale.

3. Structurile de control sunt inefficiente în stoparea abuzurilor autorităților locale. Instituțiile de control care trebuie să cenzureze încălcarea legii în urbanism, construcții, protejarea patrimoniului și protecția mediului sunt inefficiente. Adică Prefectura Cluj, Inspectoratul de Stat în Construcții sau Ministerul Culturii au la Cluj mai puține acțiuni împreună în aceste domenii decât Asociația Salvati Bucureștiul.

4. Pentru că ONG-urile, deși uneori bine intenționate, nu au expertiza necesară să devină unealta de control a autorităților. Uneori, în anumite zone, nici nu există ONG-uri active în aceste domenii. Cu excepția Asociației Salvati Bucureștiul, niciuna din aceste ONG-uri nu și-a format specialiști în activitatea de litigii, activitatea de litigii desfășurându-se sporadic, în special prin avocați pro bono.

Nu există tendința între studenții facultăților de drept de a activa ca voluntari în ONG-urile de urbanism, construcții, protejarea patrimoniului, protecția mediului, pentru a se specializa ulterior în acest domeniu.

La Iași, de exemplu, Asociația Salvati Teii nu a putut acționa împotriva abuzului primarului Nechita, deoarece nu avea specialiști în drept la care să apeleze. Fără un minim de expertiză juridică ale acestor ONG-uri, acestea

nu pot participa activ la luarea de decizii, la consultari publice sau sa conteste situatiile contrare legii din domeniul urbanismului, arhitecturii, mediului, patrimoniului construit.

Ce dorim sa facem?

Acest lucru va fi realizat prin elaborarea unui ghid pentru aceste activități, înființarea unui Call Center și a 3 centre de resurse locale (în București, Cluj-Napoca și Iași), formarea a 40 de activiști în acest domeniu prin intermediul a 3 traininguri (unul în București, unul în Cluj, unul în Iași), îndrumarea și capacitatea a 10 ONG-uri în practica judiciară și sprijinirea lor în realizarea unei coaliții naționale și realizarea unui volum de practică judiciară.

1. Ghidul va contine o descriere detaliată a legislației aplicabile în urbanism, construcții, protejarea patrimoniului, protecția mediului, precum și circuitul administrativ al aprobării actelor în aceste domenii. O descriere a posibilităților de participare a publicului în deciziile luate în aceste domenii. O introducere în procedura civila și în contenciosul administrativ. Desfasurarea unui proces în contenciosul administrativ, elemente speciale ale dreptului ONG-urilor de a iniția procese, precum și elemente speciale ale litigiilor de contencios administrativ în urbanism, construcții, protejarea patrimoniului, protecția mediului.

Acest ghid va constitui suportul pentru trainingurile ce vor avea loc la Cluj, București și Iași.

2. Site-ul www.lexcivitas.ro va fi extins cu o secțiune de comunicare cu publicul necesară funcționării call center-ului juridic, cu ghidul menționat mai devreme și cu o bază de date cu hotărâri judecătorești în domeniile enumerate mai devreme.

3. Vor fi organizate traininguri pentru participarea publică și accesul la justiție în urbanism, construcții, protejarea patrimoniului și protecția mediului. La Cluj-Napoca acest training va avea loc tot aici, la Cluj HUB și se va adresa ONG-urilor din Cluj și din întreaga regiune Nord Vest. Trainingul va dura 2 zile intensiv și vor lua parte în jur de 10 -15 participanți.

La finalul fiecărui training va fi programată câte o masă rotundă cu durata de 2 ore, la care vor participa reprezentanții ONG-urilor, studenții la drept și avocații cabinetelor de avocatură prezenți la training. Scopul mesei rotunde este de a crea parteneriate între ONG-uri și studenți la drept și avocați, prin care aceștia din urmă să preia / să îndrume parte din activitatea juridică a ONG-urilor.

4. Înființarea unui call center național și a unui centru de resurse locale la Cluj-Napoca. Call center-ul și centrul de resurse locale au rolul de a oferi consultanță juridică în urbanism, construcții, protejarea patrimoniului și protecția mediului nu doar ONG-urilor, ci tuturor persoanelor afectate sau interesate de o anumită dezvoltare urbană. Juriștii din call center vor ajuta la încadrarea juridică a solicitării, vor îndruma solicitanții pentru obținerea de informații suplimentare de la autoritățile publice pe baza unui temei juridic, și, în cazul în care este nevoie, adică dacă se impune o acțiune în instanță, juriștii Call center-ului vor indica din baza de date un model cu o acțiune similară care a fost înaintată.

Centrul de resurse locale vor funcționa ca interfață între persoanele din regiune care solicită consultanță și Call center-ul național. Pe de o parte, centrele de resurse vor ajuta persoanele care au dificultăți în comunicarea online cu Call center-ul național să transpună informația în forma standard a acestuia. Pe de altă parte, când se impune, vor face vizite pe teren pentru a evalua solicitarea la fața locului. Acesta va funcționa 1 zi pe săptămână. Detalii privind acest centru de la Cluj le veți primi pe parcursul derulării proiectului.

5. Realizarea unei baze de date cu hotărâri judecătorești și modele de acțiuni juridice și a unui volum de sinteză de practică judiciară. Aceasta va cuprinde:

- 200 de hotărâri judecătorești pronunțate în litigiile ale ONG-urilor în urbanism, construcții, protejarea patrimoniului sau protecția mediului sau în litigiile care au relevanță pentru acestea
- 100 de modele de acțiuni în instanță, împreună cu actele de procedură ulterioare (răspunsuri la excepții, solicitări de probe, concluzii scrise) ale solicitantului

Informația din hotărârile judecătorești va fi selectată tematic și sistematizată într-un volum de practică judiciară. Nu există pe piața românească în acest moment un astfel de volum: există volume care cuprind colecții de hotărâri, dar nu există volume sistematizate pe teme în urbanism, construcții, protejarea patrimoniului și protecția mediului.

6. La finalul ONG-urile care au luat parte în acest proiect vor constitui o coaliție națională cu rolul de a emite pozitii comune in debaterile publice nationale si locale în urbanism , constructii, protejarea patrimoniului, protectia mediului, de a actiona cu o mai mare eficienta pentru eventuale modificari ale legislatiei cu probleme in aceste domenii, precum si de a sprijini si integra alte asociatii cu acelasi scop care nu au participat la proiect.

Cui ne adresam?

1. Beneficiarii principali ai proiectului vor fi cele 10 ONG-uri de urbanism, constructii, protejarea patrimoniului si protectia mediului din București, Iași, Cluj-Napoca și zonele învecinate, care vor participa la training si vor fi indrumate in activitatea de participare publica si actiune in justitie.

ONG-urile, ca orice altă organizație trebuie să se poată baza în activitatea lor pe o resursă juridică permanentă. În prezent, aceasta lipsește la majoritatea ONG-urilor din două motive:

- acestea nu dispun de specialisti in accesul la justitie
- nu exista o referinta pentru activitatea de participare publica si acces in instanta al ONG-urilor.

2. Studentii si proaspat absolventii facultatilor de drept.

Pentru ca proiectul de specializare a ONG-urilor de urbanism, constructii, protejarea patrimoniului si protectia mediului în domeniul participarii publice si a accesului la justitie să funcționeze pe termen lung, este necesar ca în piață să existe o resursă umană de juriști activi în mediul ONG. Activitatea juridică în ONG-uri nu se află printre clasicele meserii de avocat, notar, judecător, procuror, spre care studenții facultăților de drept sunt îndreptați, cu toate că în rândul acestora există o nișă de studenți compatibili cu meseria de jurist în ONG. De aceea, proiectul abordează și formarea unui grup pilot de tineri juriști sau studenți la drept interesați de activitatea de ONG, incluzându-i în componenta de formare prin training și în aceea de call center.

3. Cetateni afectati in mod direct de decizii inoportune sau nelegale ale autoritatilor in urbanism, constructii, protejarea patrimoniului sau protectia mediului.

Cetățenii oricărui oraș sunt un element important de manifestare civică întrucât reacția lor la nelegalități care îi afectează în mod direct este de multe ori mai valoroasă decât cea a ONG-urilor. Cetățenii au nevoie și de susținerea grupurilor precum sunt ONG-urilor, dar e important să aibă cunoștințele juridice necesare să ducă și singuri lupta juridică împotriva nelegalităților.

In acest proiect, in cadrul variilor activitati vor fi invitati reprezentanti ai caselor de avocatura din Cluj, precum si ai autoritatilor publice.

Cand?

Proiectul este început în aprilie 2014 și va fi încheiat în luna octombrie 2015.

Până în acest moment a fost realizat Ghidul și Call Center-ul online. Le puteți găsi la adresa afișată <http://lc.salvatibucurestiul.ro/>, urmând ca aceasta să migreze în cel mai scurt timp pe domeniul juristurban.ro.

Urmează la Cluj Napoca, pe data de 16 și 17 ianuarie 2015 să se desfășoare trainingul menționat și să fie dat în folosință centrul de resurse local.

Pe ecran aveti toate datele de contact pentru Asociatia Salvati Bucurestiul si pentru Asociatia Plusminus.

Multumesc si va stau la dispozitie pentru orice intrebare!

Arh. Dragos Dascalu

0741269655

contact@plusminus.org.ro